

Nemes Nagy Péter életút-interjú

Készítette: Jávorszky Béla Szilárd

A felvétel időpontja: 2015. május 19., Kispest

Szerkesztett, tömörített, kiegészített, lábjegyzetelt változat.

Jávorszky Béla Szilárd:

Kezdjük az origónál: milyen családba születettél bele? Hányan voltatok? Zenei-kulturális szempontból milyen miliőben nőttél fel?

Nemes Nagy Péter:

Apám Nemes Nagy János, szabómesterként dolgozott, anyámmal 1948-ban házasodtak össze, és gyakorlatilag 9 hónapra rá születtem. Anyám Heintz Ilona, újpesti születésű, az apja asztalosmester volt, anyukája pedig háztartásbeli, hiszen anyámék négyen voltak testvérek. Később, amikor anyám meghalt és hozzám került a családi archívum, kiderült, hogy volt még egy ötödik gyerek is, aki viszont korán meghalt. Nagyapám, Heintz Péter Temesvárról került fel Újpestre, a keresztnemetem miatt kaptam – anyám az apja iránti tiszteletből kérte, hogy így hívjanak. Őket egyébként a török dúlás után a Németalföldről telepítették Magyarországra. Az anyai nagymamám, Ludwig Ilona Róza családja pedig Csehországon keresztül keveredett ide, szintén betelepítettként. A Ludwig család ősei hentések voltak. Az anyai nagymama egyébként a terézvárosi Rózsa utcában lakott és főleg öreg korában, amikor már kezdett szenilis lenni, mindig visszaidézte, hogy ő látta, ahogy a Ferenc József vonul lóháton az Andrássy úton végig a Millennium megnyitására.

Apai ágon Nemes Nagy József volt a nagyapám. Nem tudom, mit csinált, állítólag rá hasonlítok, nagyon csavargó-tekergő ember volt, egy Balaton-felvidéki kőtermelő zsidónál dolgozott valamiféle titkárként. Az apai nagyanyám és nagyapám Kisteleken születtek. Anyai nagyanyám paprikatermelő volt, ahogy az egész családja. Az Alföldnek azon a környékén nagyon sok Nagy volt, ezért mindenki kapott megkülönböztető nevet. Így lett Nemes Nagy ennek a családnak a megkülönböztető neve, mert édes nemes paprikát termesztettek. Később, amikor az Ikarusban dolgoztam, összefutottam egy Hajdú Nagy nevű illetővel, aki ugyanebben a körzetben nőtt fel, csak ők katonáskodtak, ezért a Hajdú megkülönböztető nevet kapták.

1953-ban az akkori rendszer kitalálta, hogy a szocializmusban nincs szükség nemesekre. Hiszen – szerintük! – az egy cím. Ezért a család minden tagja N. Nagy lett. A húgom meg simán Nagy Krisztina. Amikor a személyi igazolvány készítéséhez be kellett adnom a születési anyakönyvi kivonatot, hála Istennek két példány volt belőle. Egyik az eredeti, a másik egy másolata, amin szerepelt, hogy a család neve ezentúl N. Nagy. Az ügyintéző ezt a lap tetejére írta rá. Fogtam és ollóval lenyírtam a tetejét, és úgy adtam be, hogy Nemes Nagy. Tehát gyakorlatilag okirat-hamisítás útján maradtam a családban az egyetlen Nemes Nagy.

Jávorszky Béla Szilárd:

Nemes Nagy Ágneshez van közötök?

Nemes Nagy Péter:

Nem tudunk róla. Nem is volt soha semmiféle kapcsolatunk. Amit viszont tudok – mert egy időben kutakodtam utána –, hogy Rózsa Sándor betyár bandájában három vagy négy Nemes Nagy volt. Ha a pár éve megjelent magyar betyárkönyvet¹ elővesszük, a hátsó lapján

---

¹ Szentesi Zöldi László: *Nagy magyar betyárkönyv*, Méry Ratio Kiadó, 2009

szerepel Nemes Nagy Péter rablásért, fosztogatásért 12 év. Van egy másik Nemes Nagy Péter is benne, de az át van húzva és Pál van fölé írva. Látszik, nem ugyanaz az arc. Meg van abban Nemes Nagy András is. Nézegettem, aztán felvettem Szentesi Zöldi Lászlóval a kapcsolatot, de végül nem jutottunk egyről a kettőre. Viszont adott pár tanácsot, hogy merrefelé kutatgassak. Nincs kizárva, hogy egyenes ági vagy oldalági leszármazott a család.

Még egyet tudni kell: amikor az anyai nagymamám, Víg Eszter összeházasodott nagypapával, és Kistelekről felköltöztek Kiskunfélegyházára, ott is málnatermeléssel meg paprikával foglalkozott. Aztán később a hetednapot ünneplő adventista egyházba lépett be. Sőt, a kiskunfélegyházi adventista gyülekezetnek ő vette meg azt az épületet, amiben szerintem a mai napig vannak.

Én 1949. szeptember 17-én születtem. Korábban nagyon titkoltam, de most már büszkén mutogatom a személyi igazolványomat, mert 65 év felett ingyenesen utazhatok. A VIII. kerületben a Rókus Kórházban születtem, ott is nőttem fel, 23 évig gyakorlatilag ott éltem. A családban sokaknak nem tetszett az, hogy engem Péternek neveztek – és nem Jánosnak az apám után –, ezért a család mindig Rókusnak hívott, révén a Rókus Kórházban születtem. Nagyon pipa voltam erre. Sőt, a Rókust időnként rókának ferdítették, és mondták, milyen ravasz ez a gyerek.

Jávorszky Béla Szilárd:

A húgod két és fél évvel fiatalabb nálad. Mivel foglalkozik?

Nemes Nagy Péter:

A Pátria nyomdában dolgozott, ott ismerkedett meg férjével, Pilinyi Péterrel, aki azóta meghalt. Az 56-osok parcellájába temették el, mint 56-os hős. A Móricz Zsigmond körtér környékén lakott, azt hiszem, 14 éves volt akkor, a forradalmárok meg arra használták a gyerekeket a körtéri harcokban, hogy őket küldték egyik helyről a másikra. Mondván, rájuk nem lönek. Ők vitték az üzeneteket a különböző forradalmárcsoportok között.

A sógorom egyébként nagy rock and roll, meg Elvis Presley rajongó volt. Én, ugye, a beatkorszak gyereke vagyok, Beatles meg ilyenek, ő meg mindig jött Elvis Presleyvel, Pat Boone-nal, meg hasonló marhaságokkal. De aztán előbb-utóbb összehoztuk a történetet. Amúgy Majsai Gábornak volt a haverja, meg állítólag a minap elhunyt Halmos Vilmost² is ismerte. Amatőrként időnként énekelgetett, de később nem foglalkozott komolyan a zenével. Inkább lemezgyűjtő lett. Az első szabad választások után bekerült a Józsefvárosi Kulturális Bizottságba. Józsefvárostól kitüntetést is kapott, mert megírta a kerület történetét.³

Jávorszky Béla Szilárd:

Zenei hatások? Volt-e zenész a családban?

Nemes Nagy Péter:

A családban nem volt zenész. Apám családja kicsit muzikális volt, anyám azonban botfűlű. Apám nővére, Eszti néni ebben a hetednapot ünneplő adventisták gyülekezetében hegedült meg harmóniumozott. A húga, Manya vagyis Mária szintén ugyanott énekelt. Állítólag apám is nagyon szépen énekelt.

Van még a keresztanyám, anyu féltestvére, mert az apai nagypapának az első felesége 1918-ban vagy 1919-ben meghalt spanyolnáthában. Neki van egy lánya, Szabó Veronika. Annak idején a Magyar Rádióban forgató⁴ volt, sőt azt hiszem Balassa vagy Bágya⁵ még kérte

² Halmos Vilmos, a Benkó Dixieland Band zongoristája – 72 éves korában – 2015. május 15-én hunyt el.

³ Pilinyi Péter: *Józsefváros története 1928–1948*, Adu Print Kiadó, 2006

⁴ A rádióban forgatónak hívták a szerkesztők segítőit, akik a kijelölt számok tekerceit az archívumból kikeresgelték és azokat a stúdióban összejátszották.

is, hogy legyen táncdalénekes. Ő egyébként a Nagymező utcai zeneművészeti gimnáziumban végzett zongora-ének szakon. Csak aztán összejött egy pasival, férjhez ment és abbahagyta. De könyörögtek neki, hogy legyen táncdalénekes. Szabó Veronika az egyik korai rádióújság címlapján is szerepelt, bár nincs kiírva a neve. Ettől teljesen függetlenül kerültem a nyolcvanas években a Magyar Rádióba, de arról majd később.

A Bezerédi utcai Általános Iskolába jártam, 1956 szeptemberében kezdtem az első osztályt. De október 23-a után nem kellett bemenni. A Köztársaság téren elég nagy harcok folytak, iskolánk belövést kapott és nekünk csak 1957. március elején kezdődött újra a tanítás. Tehát elég hosszú téli szünetünk volt. Ezalatt állandóan otthon ültem és megkaptam az említett nagynéném, unokanővérem tankönyveit, így már úgy mentem az iskolába, hogy tudtam az ABC-t, meg a nyomtatott betűket írni-olvasni. Az általános iskola első osztályában aztán megtanultam a folyóírást.

Apám, mint említettem, szabó volt, így egy kis sámlin ültem, előttem egy hokedli, azon az unokanővérem térképeit nézegettem. Az agyamban a mai napig benne vannak ezek a régi térképek. Egyetlen egyet nem értettem: az volt kiírva, hogy Nagy vagy Csendes Óceán. Elgondolkodtam, hogy miért kell, hogy odaírni, hogy Nagy. Hisz látja mindenki, hogy az.

1956 őszén volt a melbourne-i olimpia is, előtte nyáron apám vett egy világvevő rádiót. Természetesen a Szabad Európát hallgatta. Hozzá kell tennem, hogy apám szabóként a Rákosi-rendszerben nem űzhette az ipart, nem válthatott ki engedélyt, ezért újsághordó volt. Tehát hajnalban felkelt, a 62-es postán felvette az újságot, kivitte a XIII. kerületben a Katona József utcába és környékére, reggel pedig hazajött. Mire felébredtünk, apám már otthon aludt. Aztán amikor visszajöttem az iskolából, láttam, hogy ül a varróasztalánál és varr. De erről nem volt nagyon szabad beszélni, mert feketén dolgozott be másoknak. Aztán 1957-ben kiválthatta az ipart, és onnantól már űzhette is. Mivel állandóan otthon volt, folyton szólt a rádió. Persze olyan zenék, amit apám szeretett, főleg opera és operett.

Az általános iskola első két osztályában az énektanáromat úgy hívták: Tolcsvay Nagy Béla.⁶ A kiadott tanrend ellenére igyekezett magyar népdalokat tanítani. Csak azért nem szerettem annyira az énekóráit, mert mindig azzal kezdődött, hogy át kellett vinni Béla bácsinak a harmóniumot. Ez, ugye, akkor stresszt okozott, de ma már röhögve emlékszik vissza rá az ember. A későbbi énektanárunkat egyébként Czigány Tibornak hívták és a mai napig nem tudom, hogy Czigány Györggyel⁷ rokonságban van-e vagy sem. Viszont az úttörőcsapat parancsnoka volt. De hát sokáig be sem léptem az úttörőcsapatba, nem izgatott a dolog.

Igazándiból engem hittanórákra is jártattak, aminek nem láttam hátrányát, mert egy nagyon jópofa fiatal pap tartotta. A mi iskolánkban, a Bezerédi utcában ezt nem engedték, a Köztársaság téri lányiskolába kellett átmennünk hittanra. Abba az iskolába járt egyébként a húgom fölötti évfolyamon Karda Beáta.⁸ A hittantanár, a fiatal pap lenyomta a szöveget, amit kellett, utána pedig mindig Fekete István *Tüskevárát* mesélte fejből. Azért is szerettük.

Volt egy osztálytársam, nagy futballista tehetség volt, de nem belőle az. Viszont a fia válogatott futballista lett, több csapatban játszott, a III. Kerületi TVE-ben, az MTK-ban meg a Zalaegerszegben. Az ő beadásából lőtte Koplárovcics Béla a gólt, így nyertek 1:0-ra a Manchester United ellen.⁹ Annak a Szamosi Tamásnak a beadásából, akinek az apja, Szamosi

---

⁵ Bágya András (1911–1992) és Balassa P. Tamás (1922–2010) az ötvenes-hatvanas-hetvenes évek meghatározó táncdalszerzői.

⁶ Két fia, Tolcsvay Béla (1946–) és László (1950–) alakították meg 1968-ban a Tolcsvay Triót.

⁷ Czigány György (1931–) a Kádár rendszer egyik népszerű rádiós műsorvezetője, zenei rendezője.

⁸ Karda Beáta (1950–) a hetvenes-nyolcvanas évek népszerű táncdal- és diszkóénekesese volt.

⁹ A Bajnokok Ligája 2002–2003-as kiírásának harmadik selejtezőkörében találkozott a Zalaegerszegi TE és a Manchester United. A 2002. augusztus 14-én a Puskás Ferenc Stadionban lejátszott mérkőzést a magyar bajnokcsapat ezzel a góllal nyerte meg 1:0-ra.

Feri sokáig padtársam volt. A focihoz béna voltam, fejelésben viszont jó, és mindig velem voltam párban. De ez egy másik történet.

Otthon a fater hallgatta a rádiót, és közben a húgom keresztanyja – aki anyám édestestvére volt – vett egy lemezjátszót. 1958 körül lehetett. Hozzá 25 centis lemezeket. Nagyon tetszetek. Mindig is szerettem volna saját lemezjátszót, de persze sokáig nem jött össze. Általános iskola hetedik vagy nyolcadik osztályában egyszer – 1963 vagy 1964 lehetett – épp Szamosi Feri padtársam hozott egy Nők Lapját, abban volt egy fotó, négy almában négy Beatles-tag feje. Milyen hosszú a hajúak, de milyen egészségesek, mert almát esznek – valami ilyesmi süket dumával. Akkor figyeltem fel rájuk, hogy hú, ezeket hallgatni kell.

Közben nyaranta, hogy ne csavarogjak, apám mindig beadott valahová egy hónapos diákmunkára. Ami később jól jött, mert a nyugdíjba is beszámítódott. Bekerültem a VII. kerületi Vendéglátóipari Vállalatnál a bérelszámolókhöz, ahol – képzeld el – jobbnál jobb 18-25 éves csajok voltak. Én meg voltam 13-14 éves. Az egyik hosszú loknis hajú csaj, soha nem felejttem el, mindig az Orionton táskarádióján hallgatta a Csekét.¹⁰ Jöttek a Little Richard-, a Beatles-, meg más előadók dalai. Azokra figyeltem fel.

Aztán otthon is elkezdtem ezeket keresgélni. Amikor bekerültem a IX. kerületi Fáy András Gimnázium és Ipari Szakközépiskolába, előttem egy olyan csávó ült, akinek a két bátyja '56-ban disszidált, benne voltak rendesen a fegyveres harcokban, a csávónak meg hatalmas Spidola táskarádiója – mi több, amolyan bőröndrádiója – volt. Fú, te ezt hallgatod, milyen jó! Rolling Stones *Little Red Rooster*, meg minden. Elkezdtem írogatni a számokat, a címeket, meg minden. Kerekas Sanyi haverom révén jött össze, hogy mindig Cseke *Délutáni randevúját* hallgattuk. Ez volt nekem gyakorlatilag a popzenei szabadegyetem. A füzetek, amelyekbe rendszeresen jegyzeteltem, megvannak itt-ott, meg kipoztoltam pár lapot belőle a Facebookra.

1964 őszén beindult a Beatles-láz. 1965-ben az osztályban elhatároztuk, hogy elmegyünk a Fővárosi Nagycirkuszba. Úgy volt, lebontják a régi épületet, de előtte még meghívták a francia Orlandot és az ő Shazammes nevű együttesét, amely – azt hiszem – egy hónapig koncertezett Magyarországon. Szó szerint erre vertük szét a Fővárosi Nagycirkuszt. Olyan számokat játszottak, mint *I Can't Get No Satisfaction*, *A Hard Day's Night*.¹¹ A Hungarotonnál amúgy megjelent egy négyszámos kislemezük. Azóta digitalizáltam.

Persze az osztályban mindenki zenekart akart alapítani. Sőt, még a Kiss József utcában laktam, a szomszédunkban volt egy srác, nálam két osztállyal feljebb járt, mindenki Heinczmann Lacinak hívta, pedig Iván volt az eredeti neve. Állítólag együtt zenélt a későbbi Rákfogó-tag Cserba Mikivel. Meg csinált a Bem Gimnáziumba járó srácokkal zenekart.

Akkor abban a házban mindenkinek volt gitárja. Én is elmentem nyáron a Dagályba dolgozni, abból vettem alkatrészeket, a Thököly úton a Hetesinél gitártörzset, hozzá Forte cseh-szlovák pickopot, húrokat, felhúroztuk, befestettük a gitárt, meg minden. Akkor Laci tanítgatott gitározni. A lókötták¹² ma is megvannak.

Az első szám, amit megtanultam, egy Shadows-stílusú dal volt, a *Hallgass a szívemre* (*Listen To My Heart*). Nemrég fejtettem meg, hogy a dán Cliffters együttes játszotta. Egyébként meg Frank Ifield egyik szöveges nótájának volt a gitárváltozata. Ez is megvan.

Laci, mint említettem, benne volt egy zenekarban, mindig mentem a koncertjükre és közben gyűjtögettem a szövegeket. Rájöttem, nem tudok olyan tehetségesen gitározni, meg nincs is annyi erő és kitartás bennem, hogy állandóan a húrokat tépjem. Viszont az ment, hogy megismerjem a háttörténeteket, hallgattam a műsorokat és leírtam fonetikusán a

---

¹⁰ Ekecs Géza (1927–) 1951-től lett a Szabad Európa Rádió munkatársa. A hatvanas-hetvenes-nyolcvanas években Cseke László néven vezetett fiataloknak szóló műsorokat. „Itt Cseke László beszél, a *Tinédzser* partit hallják, a 19, 25, 31, 41 és 49 méteres rövidhullámon”

¹¹ A Rolling Stones, illetve a Beatles együttes két korai, emblemikus dala.

¹² Betűkotta, melyben a harmóniakat csak betűkkel írják ki a kottát nem ismerők részére.

slágerek címeit. Hogy ezeket kell figyelni, gyerekek, ezek vannak a slágerlistán. Aztán megvettem az Ecserin a Bravot,¹³ kiírtam belőle a szöveget, odaadtam másoknak, hogy cserébe ők is adjanak szöveget. Ez nekem sokkal jobban ment, mint a gitározás.

Abban a zenekarban, amelyben Laci játszott, később felbukkant egy elvárásolt csávó. Úgy hívták, Román Péter.¹⁴ A Fővárosi Gázműveknek a Köztársaság téren lévő épületében próbált a zenekar és a Bem Gimnázium tornatanára volt a „menedzsere”. Én meg vittem nekik a szövegeket. Amíg Laci megcsináltatta a gitárját – beadta a Finommechanikai Művekbe, ami akkor erős honvédelmi cég volt, ott felpécizték a Jolana gitárját, átfestették, tiszta nyugati gitár lett belőle –, addig az én gitáromon játszott.

Egyik alkalommal jött Román Péter és a dobfelszerelésre ráhúzott egy lepedőt, rá volt festve, hogy Apostol (ez volt az ő beceneve). Mi az, hogy Apostol? A zenekarnak Kormorán a neve, azonnal vedd le fiam ezt a cuccot! „*De hát engem Apostolnak hívnak a többiek!*”, védekezett. Meg különben is, olyan jó, otthonról loptam hozzá a lepedőt. De hiába könyörgött, le kellett szednie.

Szóval ennyire keveredtem bele. A gimnáziumban is állandóan írogattam az adatokat. Később az első magnómat szintén úgy vettem meg, hogy 1967-ben a szokásos termelési gyakorlat mellett (mert szakközépiskolába jártam, autóvillamossági műszerész szakon) a Dagályon még egy hónapot dolgoztam. A keresetemből pedig megvásároltam a Terta 811-es orsós magnómat. Újpesten vettem valakitől használtan és rohantam haza, mert aznap este adta le a Magyar Rádió a Nashville Teens együttes Erkel Színházban adott koncertjét. Az utolsó négy számot sikerült felvenni. De ettől kezdve volt magnóm.

Persze eléggé bonyolult volt hozzá szalagot szerezni. A VIII. kerületben a Rákóczi tér – József körút sarkán volt egy ezermester bolt, ahol a Magyar Rádióból kiselejtezett, agyonragasztott szalagokat lehetett kapni. Később rájöttünk, hogy a TANÉRT Vállalat boltjaiban 4 forintért rossz minőségű, magyar gyártmányú Duna szalagokra vett orosz nyelvleckéket árulnak. Megvettük őket és az orosz nyelvleckék helyére beatzenéket másoltunk.

Két ilyen, a rádió által agyonragasztott szalagon sikerült megszereznem az első négy Beatles LP-t. Ezzel az anyaggal egyik szilveszterkor szinte kézzől-kézre adtak a városban, mentem lakásról-lakásra, felraktam a Beatleseket és táncoltak rájuk. Akkor még csak vonalas telefonok léteztek, azon hívogattak, hogy gyere át ide, mert itt is kellene ez meg az. Az egyik alkalommal a Radnóti Miklós utcában jött egy csávó, hogy kölcsönadnám-e neki a szalagokat. Kiderült, hogy Soltész Gábornak hívják, Soltész Rezső öccse, mindketten a Rangersben játszottak.¹⁵

Később sikerült lemezjátszót venni, elkezdtem lemezeket gyűjteni. A Rákóczi úton a Kenyérmező utcával szemben ott volt Czeglédi úr Hanglemezudvara. Mindig kirakta a frissen érkezett cuccokat a kirakatba. Azokat is lejegyzeteltem. Hogy nem is úgy írják, hogy John Mayer, hanem hogy John Mayall. Az öreg egyébként úgy csinálta – korrektül járt el –, hogy kölcsönözte a lemezeket. Vagy nyitástól este 5-ig vihetted el (ha megbízhatónak tűntél) 35 forintért, vagy 5-től másnap a nyitásig szintén 35 forintért. Odaadta 10 embernek a lemezt és a végén eladta 350 forintért. Végül is korrekt volt.

---

¹³ 1956-ban indult német nyelvű poplap. A hatvanas-hetvenes években egymillió példányban jelent meg.

¹⁴ Román Péter a Futuramában tűnt fel, 1969 és 1971 között pedig a Mini dobosa volt. 1970-től jazzbőgős lett, azóta számtalan formáció tagja volt.

¹⁵ A Rangers együttest 1966-ban Soltész Rezső, Soltész Gábor és Romwalter Sándor alapította. Az 1969-es Táncdalfesztivál előtt a zenekar felvette az abban az időben politikailag nehezebben viselhető név helyett a Corvina nevet, és a hetvenes években egyik legnépszerűbb hazai popformáció lett.

Jávorszky Béla Szilárd:

Honnan szerezhette be Czeglédi Sándor ezeket a lemezeket?

Nemes Nagy Péter:

Szerintem a sportolók hozhatták be neki. Sokszor volt olyan, hogy műkorcsolyázó anyukák mentek oda hozzá mindenféle lemezekkel. Egyébként, azt hiszem, az üzletre eredetileg rádióalkatrész-javításra volt jogosítványa.

Egyszer történt egy eset, nem velem, de hát annyira jó történet, hogy el kell mesélnem. Amúgy Vajda Sanyi böggössel¹⁶ történt. Czeglédi úr, mikor nyaralni ment, átadta a papájának a boltot. A kirakatban hátul a bordó bársonyra mindig gombostűkkel volt kirakva a legfrissebb lemezborító. Alul kis kalapács a gombostűkhöz. Jött egy új lemez, a papa volt otthon, kivitte az LP-t – valami jazz volt –, de nem vette ki belőle a lemezt, így a gombostű nagyon nem működött. Talált egy szöveget, és hoppá, az LP felső harmadába beleverte kalapáccsal. Ment arra Vajda Sanyi, meg akarja venni. Kimegy az öreg, kiveszi a kirakatból, a lemez pedig két darabban kiesik belőle. Ettől függetlenül Vajda elvitte a lemezt, valahogy összeragasztatta.

Jávorszky Béla Szilárd:

Milyen korú lehetett akkor Czeglédi Sándor?

Nemes Nagy Péter:

Hatvan körül járhatott. Biztos, hogy rég nem él. Tipikus úriember figura volt, talán rajta láttam először csokornyakkendőt. Valamikor a nyolcvanas években egyszer kimentem a Csillaghegyi strandra, ott láttam, és még fürdőruhában is elegánsan nézett ki. A Hanglemezudvarnál alakult ki az a társaság, Bencéék, akik később már szatyorból árultak lemezeket.

Jávorszky Béla Szilárd:

Milyen Bence?

Nemes Nagy Péter:

Benedek Bence. De ez későbbi történet. Akkoriban 15-16 évesen még nem igazán engedték be az embert koncertekre. Az Ifjúsági Park fölötti sétányról lestük a bulikat, tudtuk, hogy keddenként amatőrzenekarok mutatkoznak be, később ez a nap a P. Mobilé és a Minié volt. Járogattunk koncertekre, az Uránia moziban voltak beatmatiné, Illés, Metro, hasonlók. Amikor gimnáziumba jártam, a szalagavató bálokon az Illés, a Metro vagy az Omega játszott. Ezért is jártunk egymás szalagavatóira.

1968-ban ott voltam például a Pénzügyminisztérium aulájában azon a szalagavatón, ahol a Dogs együttes játszott. Hú, rohanás oda, hipp-hopp, de kiderült, akkor már a Demjén-testvérek nem voltak benne. Új énekes debütált velük, akinek viszont néhány szám után tönkrement a hangszála. Nem tudtuk, ki ő, de később kiderült, hogy Török Ádámnak hívják. Ádám később a Mini együttesel szárnyalt, de ott elég csúfosan megbukott. Jó haverságban vagyunk amúgy ma is.

Járogattunk Liversing bulikra, meg sok más helyre. Közben meg stikában vásárolgattam a lemezeket. Többek között az Ecserin. Amolyan bluesos Supraphon lemezeket, például Otilie Pattersont és Chris Barber Bandet. Czegléditől is vettem 350

---

¹⁶ Vajda Sándor (1940–1999) a hazai modern jazz egyik böggölegendája. Többek között Benkó Sándor és Szabados György zenekaraiban játszott.

forintért LP-ket. És akkor odahaza lebuktam, hogy vannak lemezeim. Úgyhogy a szüleimtől egyik karácsonyra kaptam egy Supraphon lemezjátszót.

Jávorszky Béla Szilárd:

Monót vagy sztereót?

Nemes Nagy Péter:

Már sztereó volt. Persze néha trükköket kellett bevetnem odahaza. Katona voltam Aszódon, a Keletibe érkeztem, persze, hogy benéztem a Hanglemezudvarba, hogy mi újság, hány óra. Egyik alkalommal látom, ott van John Mayalltól a *Turning Point*. Uuu!!! Pénz persze semmi. Hazarohanok, húgom épp az érettségire készül, mondom neki, nagy gázban vagyok, nem tudnál nekem kölcsön adni 350 forintot. Az a helyzet, hogy jöttünk a haverral kocsival, de összetörtük, és szerelőre kellene. Húgom adta a lóvét, rohantam vissza, Czeplédi úr, itt van a 350 forint, a *Turning Point* kell nekem.

Jávorszky Béla Szilárd:

Ezek az LP-k amúgy jugoszláv nyomásúak voltak?

Nemes Nagy Péter:

Nem. Czeplédinél rendes, nyugati nyomású lemezek voltak.

Jávorszky Béla Szilárd:

Azt mondod, 350 forintért lehetett egy-egy ilyen albumot megvenni. Miközben a boltokban 70 forintért árulták a hazai klasszikus zenei lemezeket. A poplemezeket meg 90 forintért. Csak, hogy lássuk az arányokat.

Nemes Nagy Péter:

Sőt, a hatvanas évek végén még 66 forintért is voltak lemezek. Például az *Ezek a fiatalok!*. A kislemez 20 forint, a négyszámos EP 26 forintba került. A négyszámos aztán kiment a divatból. Az Atlasznak voltak meg a kislemezei. Illéseket sem nagyon vettem, mert a rádió orrba-szájba játszotta a dalaikat. De aztán amikor a nagylemezek megjelentek, az első és második Illés nagylemezt persze hogy megvettem. Utóbbiért direkt kimentem a Budapesti Nemzetközi Vásárra, mert csak ott lehetett kapni ezt a kihajtható albumot.¹⁷ Megvettem a vásári belépőt, csak hogy a lemez is meglegyen.

1967-et írunk, amikor fel akartam menni a Vár Klubba Illés klubtagságit váltani. Kiderült, már nem lehet, mert telt ház van. Mondták viszont, hogy vasárnapi Echora tudnak adni. Jó, legyen Echo,¹⁸ abból baj nem lehet. Amúgy meg mindenhová jártam, ahová nem kellett klubtagsági. Az Echo-bulik vasárnap tele voltak lányokkal, jól lehetett csajozni, meg hát azért jó volt az Echo, játszottak mindenféle szép, lassú számokat.

Egyszer csak azt látom, a zenekarral szemben ül egy pasas, egy határidőnapló felett görnyed és írogat. Dalszövegeket másol. Varannaitól¹⁹ kapja a füzetet, abból másolja. Mondom, te öreg, nekem is vannak ám dalszövegeim. A csávó, abban a vastag keretes szemüvegében, néz rám bizalmatlanul. Aztán kiderült, tudunk cserélni szövegeket.

A Hegedűs Gyula utcában lakott, én akkor ugyan még a Kiss József utcában, de hivatalosan már a Hegedűs Gyula utcába voltam bejelentve a nagynénémhez. Mert akkoriban volt egy rendelet, miszerint aki egyedül lakik, annak lakbérpótlékot kell fizetnie. Ezért hivatalosan átjelentettek oda, miközben nyilván a szüleimnél laktam.

---

¹⁷ *Illések és pofonok*, 1969

¹⁸ Az hatvanas évek egyik népszerű zenekara. Legismertebb száma a *Gondolsz-e majd rám?*

¹⁹ Varannai István, a zenekar énekes-billentyűse.

Tehát összejöttünk a csávóval, akit Artner Miklósnak hívtak, és csereberéltük a szövegeket. Nem nagyon találkoztunk, levélben küldözgettük őket egymásnak. Ő géppel tudott írni, mert egy budai gimnáziumba járt, ahol tanítottak gépírást. Meg neki volt írógépe, nekem meg nem. Úgyhogy én kézzel írtam át a szövegeket, úgy csereberéltünk. Később nagyon jó haverságba keveredtünk. Nagy John Mayall-rajongó volt, később a haveri körben a beceneve is Mayall lett. Nekem meg úgy lett Dick, hogy Mayall zenekarában játszott Dick Heckstall-Smith, neki is vastagkeretes szemüvege volt, nekem is. Ha ő Mayall, akkor én Dick vagyok. A társaságban amúgy volt Hendrix, meg Coltrane is.²⁰

Miklóssal tényleg nagyon jóba lettünk, sok zenei műsorra felhívta a figyelmemet. Például, hogy a BBC-n hajnali négykor megy a *Blues is Where You Hear It*, amit Alexis Korner vezet. Nagyon rossz minőségben, de időnként be lehetett fogni. Aztán persze az ember hallgatta az újvidéki Futótűz rádiót, meg ilyeneket.

Közben megismerkedtem Miklós egyik haverjával, Fekete Tiborral – köze nincs a későbbi Korál-tag Fekete Tibor Samuhoz –, akinek szintén valahonnan nagyon sok felvétele volt. Tőlük még megkaptam – emlékszem, a bevonulásom előtti napon – a Blind Faith friss lemezét, amit átjátszottam magnószalagra, visszavittem a lemezt, de még meg sem volt időm hallgatni, mert másnap be kellett vonulnom katonának.

Amikor hazajöttem, találkoztunk Miklóssal. Nehézkes volt, mert a haver kérte, ne írogassak neki leveleket, mert ez a baja, meg az a baja. Aztán kiderült, hogy mire készült. 1971 őszén szereltem le, ő pedig még nyáron szépen Jugoszlávián keresztül disszidált Olaszországba.

Jávorszky Béla Szilárd:

Hol él most?

Nemes Nagy Péter:

Amszterdam mellett élt, de már több mint 10 éve meghalt, 52 éves korában. Tényleg zseniális pasas volt, olyan gimnáziumba járt Budán, ahol diplomatagyerekeket neveltek és nem az orosz nyelv volt a kötelező. Angolt meg a franciát tanult helyette. S amikor jött a Spencer Davis Group, odakeveredett és dumálgatott a csávókkal, Stevie Winwooddal például jó haverságba keveredett.

Amikor Miki 1971-ben lelépett, az első, amit küldött, egy John Mayall kislemez, az *I'm Your Witchdoctor* és a *Telephone Blues*. Később egyik közös haverunk mesélte, hogy állandóan lopott. Szerintem azokat a lemezeket is, amiket küldött folyamatosan nekem – a *Memoriestól* kezdve a *New Year, New Band, New Company*-ig – mind lopta az üzletekből. Sajnos nagyon ráállt a szerre, vélhetően ez lett a vége.

Jávorszky Béla Szilárd:

Elnézést, de próbálnálak terelni. Térjünk vissza a katonaság előtti időszakhoz. Milyenek láttad a hatvanas évek második felének hazai klubéletét?

Nemes Nagy Péter:

1967-ben váltottam ki az Echo klubtagsági igazolványt, de akkoriban már igyekeztem járni olyan helyekre, ahová nem kellett tagsági. Ez főként csak a külvárosi klubokra, Kőbányára, Pestújhelyre vagy a Csilire volt jellemző. De ezeknek a helyeknek elég rossz híre volt akkoriban. Nem vagyok verekedős típus, ezek viszont balhész helyek voltak.

---

²⁰ A rockgitárhős Jimi Hendrix és a jazzsaxofon-legenda John Coltrane nyomán.

Egy emlékezetes eset. 1963 őszétől az MTK igazolt sakkozója voltam. A Tipográfia Klubjában, a Rózsa Ferenc utcában kerületi minősítő sakkversenyt tartottak. Ott játszott egy zenekar, Merkúr névre hallgatott, azóta sem hallottam róluk. Igyekeztem hamar lejátszani a partimat és lementem hallgatni a zenét. Abban az együttesben a dobos állva dobolt. Ott láttam először ilyet. Aztán az egyik alkalommal bazi nagy verekedés tört ki. Úgyhogy próbáltam kerülni ezeket. Ezért főleg a Várba jártam.

Jávorszky Béla Szilárd:

Csak Echora?

Nemes Nagy Péter:

Csak Echora, mivel az Illésre, mint említettem, nem tudtam tagságit szerezni. A Körterembe²¹ már igen, de ott meg azon rágtam be, hogy kiküldték a lakásra a klubtagságit és az volt ráírva, hogy Nagy Péter. Megörültem. Mondom, basszuskulcs, az Illés Klubban lelopják a nevem felét. Pedig a családban egyedül vagyok Nemes Nagy. A lányomat persze Nemes Nagy Andreának hívják, de se az apám, se a húgom nem az. Ma annyi változott, hogy kitalálták, a kettős neveket kötőjellel kell írni. Felhívtam a Magyar Tudományos Akadémia nyelvtudományi akárkijét is, hogy akkor Nemes Nagy Ágnes nevét miért nem írják kötőjellel. Nem kaptam választ.

Jávorszky Béla Szilárd:

Az FMH Körtereménél jártunk.

Nemes Nagy Péter:

Oda egyszer-kétszer elmentem, de úgy rendszeresen azért nem, mert be voltam rágva, hogy mi az, hogy én Nagy Péter vagyok nekik. De amúgy sem szerettem minden héten ugyanannak a zenekarnak a bulijára járni. Aztán később jártam Meteorra, ez még a bevonulás előtt volt, miután Rózsi megcsinálta, tehát a Dogs után. A szintén dogsos Törich Gyurival és Güzivel, aki a Dogsban gitározott, de a Meteorban dobos lett. Meg Vadnai Kuksi volt a billentyűs. Az Atheneum nyomda éttermében játszottak a Lenin körút 5.²² szám alatt. Bajtalára²³ jártam, meg Atlaszra a Gerlóczy utcai Klubba, tehát ezekben nem kellett klubtagsági. Ha meg nagyon csajozni akartam, akkor felmentem az Echora. Geminire a gumigyárba szintén nem jártam, mert az nekem túl lájtos volt. Az Echora még elviseltem, főleg, amikor 1969 őszén odakerült Törich Gyuri és Güzü, és a keményebb zene felé váltottak.

1969 őszén elvittek katonának, amikor pedig egyszer szabadságra hazajöttem, Artner Miklós barátom mondta, van egy jó zenekar, úgy hívják: Syrius. Mondom, ne szórakozzál már, láttam őket 3 éve az Egyetemi Színpadon, Pápai Farágóval,²⁴ meg *Így mulat egy beates magyar úr*,²⁵ meg ilyenek. Mondom, ne szórakozz, egész más világ. Mire mondja, ez már nem ugyanaz, Orszáczky Jackie van benne. Hú, mondom, róla Heinczmann Laci regélt, Rákfogó meg minden, ezt már hallottam.

Szerencsére a katonaságnál jó helyre kerültem, gyakorlatilag minden hétvégén itthon lehettem. És a Syriusra minden héten menni kellett. A Ganz Mávagban játszottak, mielőtt 1971-ben elindultak volna Ausztráliába. Legendás bulik voltak, főleg amikor a Bajtala és a

---

²¹ A Fehérvári úti Fővárosi Művelődési Ház Körterme, amit az épületegyüttes 2011/12-es felújításánál lebontottak.

²² Ma Erzsébet körút.

²³ Bajtala Trió, legnagyobb slágerük a *Cigánylány* volt.

²⁴ Pápai Faragó László (ének, orgona) tréfásan.

²⁵ A Syrius ezzel a számmal indult az 1968-as Táncdalfesztiválon.

Syrius egy este játszott. Öt menetből állt. Az elsőt vagy a Bajtala vagy a Syrius nyitotta, a második menetet a másik zenekar, a középső menetben nyolc ember – két dobos, két basszeros, két billentyűs, két szaxofonos – együtt nyomták, utána az, aki a második volt, a végén pedig az, aki kezdte. A következő héten meg fordítottak a sorrenden. Baromi jó bulik voltak. Kár, hogy nem találtunk róla semmiféle hangfelvételt.

Mire 1971 őszén leszereltem, Artner Miki haverom, ugye, disszidált. Sőt, lényegében az egész haveri kör lelépett, szinte egyedül maradtam. Viszont az Artner körül csoportosuló fiatalabbak maradtak, és én lettem a falkavezér. Együtt jártunk a Petőfi Sándor utcába.²⁶ Ha volt valami kiállítás, ahol tudtuk, hogy jazz zene szól, elmentünk. Mert a csapatban voltak képzőművészeti gimnazista srácok, például Sós György, aki a *Petőfi 73* című filmben is szerepel. Vagy Franyó Tibor, aki közben disszidált – úgy hallottam, ő is meghalt már –, és akit Hendrixnek hívtuk, mert szintén göndör haja volt és csináltatott magának lengő bordó bársony párhuzamnadrágot, meg virágmintás inget, és nyomta a gitárral ezerrel. Zenekara nem volt, mindig otthon, egyedül gitározott. Mondtam, te figyelj, nem Jimi Hendrix vagy te, inkább Alvin Lee, hisz úgy tekersz. Ezen mindig megsértődött.

Hazajöttem a katonaságtól, átöltöztem civilbe, ahogy kell, pedig sosem volt civil ruhaviselési engedélyem. Vigyázni kellett, nehogy megbukjak, ha igazoltatás van, ezért messze kellett kerülni minden zürös helyzetet. Bementem az ipari vásárra a Városligetben, látom, az angol pavilonban Höfner gitárok vannak, ott ül egy öreg pasi. Kérdezgetem, lehetne-e ezeken játszani. Mondta, persze. Rohantam a haverhoz, Tibi gyere, a vásáron a kiállításon Höfner gitárok, te meg tudsz gitározni. Mire mondja, ugye, tudod basszuson a G-dúr sémát a boogie-ból? Úgyhogy ketten játszottunk, ott dörmögtem mellette, nagy tömeg verődött össze, jó poén volt. Aztán 1972-ben Franyó is disszidált. Maradt utána nálam egy Hendrix-album. Meg az *Easy Rider*²⁷ teljes szöveggönyve. Bemagolta és séróból nyomta az angol párbeszédet. Tiszta örület volt akkoriban.

Jávorszky Béla Szilárd:

Ha jól tudom, ott voltál 1967-ben a Nashville Teens és a Spencer Davis budapesti koncertjein, majd 1968-ban a Trafficen. Ezek voltak az első alkalmak, hogy brit beatzenekarok eljutottak Magyarországra. Mesélj légy szíves ezekről az eseményekről.

Nemes Nagy Péter:

Előtte még meg kellene említeni, hogy 1966-ban a Kisstadionban volt egy Gitárpárbaj nevű koncert, ahol fellépett az Atlasz, az Illés, a Metro, az Expressz és Kovács Andor együttese. Utóbbiak kezdtek, zseniálisan jó zenét játszottak, de a beatre kiéhezett közönség természetesen kifütyülte őket. És akkor játszott ott egy angol zenekar, a Checkmates, amelyről később kiderült, hogy Emily Ford énekelt benne. Meg ott volt egy Golden Girls nevű dán csapat is.

Aztán 1967 májusában az *Iffjúsági Magazin* nagy dírral-dúrral beharangozta, hogy jön a Nashville Teens. A szomszédban lakó Heinczmann Iván Lacival – ő tanítgatott engem gitározni – elmentünk a Kisstadionba, mert az Erkel Színházba már nem kaptunk jegyet.

Jávorszky Béla Szilárd:

Ezek szerint két koncert volt?

---

²⁶ Az Építők Klubja volt ott.

²⁷ A *Szelíd motorosok* Dennis Hopper 1969-es road movie-ja – Peter Fondával és Jack Nicholsonnal – évtizedek óta kultuszfilm. A temetőjelenet pszichedelikus montázsa Antonioni *Zabriskie Point*jának vonatkozó képsorával az ellenkultúra egyik emblémája lett.

Nemes Nagy Péter:

Sok helyen felléptek. Az Erkel Színházban hétfő este koncerteztek, a következő vasárnap a Kisstadionban, közben meg voltak vidéki fellépések is. Nagyon nem tetszett nekünk, amikor az egyik énekes – Ray Phillips vagy Arthur Sharp – azt mondogatta, hogy „majd mi megmutatjuk nektek, hogy mi az angol beatzene”. Merthogy abban mi benne voltunk. Ugyan nem volt írott sajtó a kezünkben – vagy ha igen, csak hónapokkal a megjelenés után –, de hallgattuk a Szabad Európát, az Újvidéki Rádiót, a Luxembourgot meg minden. Mi a lófaszt akar ő minket tanítani?! A nótáik azért mégiscsak elmaradottabbak voltak az éppen aktuális slágerektől. De hát jó buli volt. Emlékszem, ahogy a kétméteres zongorista, John Hawken ló lábai kilógtak a hosszú koncertzongora alól. Nagyon jó hangulatú délután volt. Bár három órakor kezdődött, tűzött a nap, meg minden.

Aztán vártuk a Spencer Davis Groupot, bár tudtuk – Artner Miklós haverom révén –, hogy a Winwood-testvérek már nincsenek a zenekarban. Jött a Spencer, az esti koncertre sikerült elmenni. Az első sorokban ott feszítettek az akárki figurák, olyan ifjúgárdista formák, akik a rendre nagyon vigyáztak. A koncertből nekem egyébként van 42 percnyi kalózfelvételem.

Jávorszky Béla Szilárd:

Ezt szívesen elképném majd.

Nemes Nagy Péter:

Páldy György haverom elvitt egy hordozható szalagos magnót, arra vett fel 42 percet. Benne van, hogy a háta mögött elkezdődött egy verekedés. Gyurit évekkel később ismertem meg, és elárulta, hogy van neki egy ilyen hangfelvétele. Azóta digitalizáltattuk.

A koncerten mentek a nagy számok, de nekem a legjobban az a duett tetszett, amit a dobos Pete York és az orgonista Eddie Hardin a *Norwegian Wood*-ban nyomott. Ez a legjobb része a koncertnek. A Spencer Davis Group amúgy a Winwood-testvérek kiválása után olyan csávót keresett, aki külsőre is hasonlít Steve Winwoodra, meg nagyjából az énekhangja is. Az akkor 19 éves Phil Sawyer valóban eléggé hasonlított Winwoodra, de később kiszállt a zenekarból, mert a szülei nem engedték neki a rock and roll életet. Akkor jött egy másik gitáros a bandába, valamint Eddie Hardin lett a billentyűs. Persze nyomták a számokat, a tömeg meg azt sem tudta, hogy nem Winwood van fent a színpadon. Aztán egy évvel később a Traffic-vel már tényleg ő jött el.

Jávorszky Béla Szilárd:

Az már 1968-ban történt. Megvannak neked ezek a dátumok?

Nemes Nagy Péter:

Persze. 1967 májusában volt a Nashville Teens magyarországi túrája. 1967 július elején a Spencer Davis Group négy koncertje – délután, este, másnap délután, este. Előzenekar pedig a V.I.P.'s nevű csapat, amelyből nem sokra rá a Spooky Tooth lett. 1968-ban a Traffic is négy koncertet adott két nap alatt. Na, itt van, pontosan mikor.

Jávorszky Béla Szilárd:

1968. július 6-án fél 3-kor és fél 7-kor, illetve július 7-én fél 3-kor és fél 7-kor. Poór Klári volt a konferáló.

Nemes Nagy Péter:

Hát igen, akkor ezek így mentek. Meg ráírták a szórólagra, hogy „angol beat műsor”. Ezeknek nagy részét amúgy Miklós barátomtól „örököltem”, miután disszidált. Tematikusan vannak összerakva, tehát külön a Spencer Davis Group és a Steve Winwood cikkek. Sőt, itt

vannak az anyagok az első két Nashville Teens koncertről is. Az 1967-esen sajnos nincs dátum.

Jávorszky Béla Szilárd:

Ott voltál, amikor a Spencer Davis után a rendőrök a tömegre támadtak?

Nemes Nagy Péter:

Igen, volt utána verekedés, kukadobálás, nyitott rendőrszállító autók – állítólag közéjük vágtak egy felgyújtott szemetest –, utána tömegoszlatás. Sosem szerettem a balhét, úgyhogy jöttem elfele. Fehér nejlon ingben voltam, és éreztem, hogy valaki meglökött. Azt hittem, a tömeg. A tömegoszlatás elöl behúzódtam a Thököly útról a Szinva utcába, ott már nem szaladtak az emberek. Egyszer csak valaki kérdezi, hogy te, haver, téged is megverték a rendőrök? Mondom, miért? Nézd már meg az ingedet! Megnéztem. Tiszta vér volt. Valószínű gumibotos ütést kaptam, amikor azt hittem, hogy a tömeg nyomott meg. Hazamentem, a szüleim már aludtak, a csapnál gyorsan kimostam, nehogy otthon gond legyen belőle és legközelebb ne engedjenek el.

A Traffic koncerten már nem volt ilyen, ott nem tudok verekedésről. A jó magyar közönség akkor a „Kiviszem a lavórt”²⁸ követelte a Traffic együttestől. Amit a Traffic akkoriban soha nem játszott el. Csak később, amikor újraalakultak. Így a Kisstadionban sem szólalt meg. Nekem amúgy nagyon tetszett ez a koncert. S miként tudjuk a rocktörténetből, ezen a bulin ott volt Orszáczky Jackie, Pataki László és Mogyorósi László is, akik többek között ennek a hatására kezdték el azt, ami később Syriusszá fejlődött.

Jávorszky Béla Szilárd:

Török Ádám is a Traffic-koncert után – Chris Wood hatására – ragadott blockflötét, majd később fuvolát.

Nemes Nagy Péter:

Igen. Tehát jó pár emberre nagy hatással volt ez a Traffic-koncert. Akkor már magam is nagyon szerettem ezeket a zenéket. Meg jegyzeteltem a slágerlistákat. Sőt, 1967-től már lehetett nálunk kapni a Daily News című angol-német napilapot, abban volt egy „pop corner” rovat, benne hetente egyszer valamelyik angol slágerlista. Minden héten megvettem az adott napon. 1967-től 1971-ig megvannak ezek a „pop cornerek”, így próbáltam tájékozódni.

Még egy dolog, amit el kell mesélni. 1956-ig elég rossz körülmények között éltünk. Ezért apám, mint szabómester úgy döntött, disszidálunk. Gondolta, angol úri szabó lehetne Londonban. Unokanővéremtől szerzett két szótárt, a 26 forintos Országh László Angol-Magyar, Magyar-Angol Szótárat, de aztán anyám lebeszélte, hogy két kisgyerekekkel ne menjünk neki a világnak. Úgyhogy – ahogy mondani szokták – kalandvágyból itt maradtunk. Később ez a két szótár a könyvespolc mélyén lapult, ott találtam meg és beindult az örület. Angol nyelvtudás nélkül próbáltam kiszótározni a történeteket, és akkor ebben már jónak számítottam.

Artner Miklós barátom tényleg majdhogynem perfektül beszélt angolul, sok mindenre tanítgatott engem is. Meg hát kiderült, hogy hasonló zenéket szeretünk. Ezen a Traffic-koncerten ugyan nem együtt voltunk, de hazafelé összetalálkoztunk. A trolibuszon mesélte, hogy alakul egy új zenekar, és mutatta a jegyét, amelynek a hátuljára rá volt írva, hogy kik fognak benne szerepelni. Többek között a haverja, Radics Béla.

---

²⁸ Stevie Winwood szerzeménye, a Spencer Davis Group 1966-os slágere, a *Gimme Some Lovin'* tréfás magyar fordítása.

1971 májusában a Fairport Convention turnézott Magyarországon. Ők is két hétig voltak itt, ezen a koncerten már Artnerrel voltam, a koncert után pedig hazafelé menet találkoztunk Radics Bélával. Radics épp nagyon ki volt bukva, hogy hát őt mindenki le akarja venni. Meg hogy tanított egy fiút, az meg milyen jó zenekarba került, rogyásra keresi a pénzt. És hogy ő ezt abba fogja hagyni és kivonul az egész rockéletből. Később kérdeztem Mikit, hogy kiről beszélt. Hát Tátrai Tibuszról.

Jávorszky Béla Szilárd:

Picit ugorjunk az időben. A nyolcvanas évek elejére. Beszéljünk a blueskönyved születéséről.

Nemes Nagy Péter:

1981 lehetett talán, amikor a Volán Tefu központjában, a Tüköry utcában dolgoztam. Egyszer hazafelé menet a sarki újságosnál láttam egy kis vékony könyvet, *Ki kicsoda a külföldi rock zenében?* 19 forint, megvettem, hazarohantam vele, beültem a kis 2x2 méteres szobámba és törökülésben lapozgattam. Láttam, hogy a főszerkesztő Czippán György. Gyenge papírra nyomva ábécé sorrendben minden zenekarról körülbelül 3-4 sor volt benne. Nagyobbnál nagyobb tévedésekkel. Elővettem egy spirálfüzetet és fejből elkezdtem írni a hibákat. Amiben nem voltam biztos, annak utánanéztam a lexikonjaimban. Legeyeztem, írtam egy levelet Czippánnak – a kézírással 19 oldalas hibajegyzék gépírással 5 oldalra jött ki –, és elküldtem. Hamar jött a válasz, kézzel írva – Czippán Györgynek nagyon szép kézírása van –, hogy látja, értek hozzá, hívjam fel. Felhívtam, találkoztunk és egy félórás beszélgetés végén mondta, hogy az *Ifjúsági Magazin* mellett elindítja az IM Exkluzív sorozatot, amelyben könyveket jelentetne meg, és azokhoz keres szerzőket. Mondom, úgy érzem, bluesban otthon vagyok. Oké, egy év múlva adjam le, 120 flekk, és elmondta, milyen legyen a felosztása: műfaj történet, interjúk nagyágyúkkal, lexikális adatok és fotók. Mondom, ember, eddig két fekete muzikus járt Magyarországon, Champion Jack Dupree és Memphis Slim, és ki tudja legközelebb mikor fog jönni bárki. Akkor még John Mayall-koncert sem volt Magyarországon.

Jávorszky Béla Szilárd:

Pedig azon már én is ott voltam 1985. június 1-jén a Kisstadionban...

Nemes Nagy Péter:

Mire mondta Czippán, figyelj, biztos vannak lexikonjaid, majd kifotózzuk belőle. Fél évvel később felhívott, hogy bár egy évet adott nekem rá, de hol tartok vele? Mondom, még részben megy az anyaggyűjtés, maximum a fele lehet megírva. Merthogy neki azonnal kellene, átverték a szerzői, stb. Kivettem egy hét szabadságot, egyik kollégám adott egy kölcsönírógépet, megírtam, és odaadtam Czippánnak a kéziratot. Közben ő kifotóztatta az általam különböző albumokból kijelölt képeket.

Valamikor a nyár végén mondta Czippán, hogy Szántó Gábor, az *Ifjúsági Magazin* főszerkesztője átnézte a könyvet, menjek be a Dohány utcai szerkesztőségbe megbeszélni a dolgokat. Kis keskeny folyosó, ott ül a titkárnő, jobbra Czippán szobája, balra egy nagyobb terem, az pedig Szántó Gáboré. Hatalmas szoba, nagy tér, ott ül a nagyfőnök. Mondja, hát átnézte az anyagot, nagyon jók a fényképek, de ez nincs jól megírva, ezért valakinek meg kellene írnia. Azzal jelentőségteljesen végignézett saját magán. Mondom, ez nem szépirodalmi regény, ez egy műfajról szóló történet, tények vannak benne. Hát, akkor sem lehet így kiadni, válaszolta és megint végignézett magán. Mire mondtam, hogy köszönöm a fáradozását, felálltam, fogtam a kéziratot és a fotókat, majd Szántó legnagyobb

megdöbbenésére kijöttem. Czippán integetett, hogy ne foglalkozzak vele, ez egy hülye tűzoltó, a könyvem kurva jó, megpróbálja másként megjelentetni.

Szántó dumáján túl voltaképpen azon is rágtam be, hogy míg beszélt, láttam a kéziratot, hogy a figura a 120 oldalból csak a 8. oldalig jutott el. S közben olyan helyekre tett kérdőjelet, hogy látszott, fogalma sincs a műfajról. Na, mindegy! Tizenhét évvel később végül megjelent, de erről annak idején írtál, úgyhogy a történetnek ebbe a részébe nem mennék bele.²⁹ Viszont ennek a könyvnek köszönhetem azt, hogy beindult a Magyar Rádióban a blues-sorozat, amelynek első adása 1984. október 10-én volt.

Jávorszky Béla Szilárd:

Tudtommal ennek a bluesműsornak a megszületésében a Kassák Klubban létrejött Blues Kocsmá is szerepet játszott.

Nemes Nagy Péter:

Voltaképpen igen. A teljes képhez hozzátartozik, hogy 1983 nyarán a feleségemmel kitaláltuk, hogy viszonylag friss házasként elmegyünk egy nyugat-európai túrára. Hollandia, Anglia, Franciaország. Városokra lebontva: Amszterdam, London, Párizs, majd vissza Amszterdam. De közben arra is figyeltem, hogy a Hágai Jazz Fesztiválhoz is igazodjunk, ahová Páldy György haverom háromévenként kijárt, és hozott lemezeket, mert ő is blueslemez-gyűjtő figura volt. Hágában találkoztunk. A feleségemet Amszterdamban hagytam a hollandiai ismerősöknél, mert ő annyira nem szereti ezt a műfajt. Ugye még sosem láttál vele koncerten? Nagyon más világ, rám hagyja ezt, engedi, aranyos, sok köszönet jár érte neki! Visszatérve Hágára, abban az évben a blues sátorba a legnevesebb előadókat koncentrálták. Még élt Willie Dixon, John Lee Hooker, Johnny Copeland, Albert Collins, és mind ott voltak a jelentős előadók. Talán egyedül B. B. King hiányzott a nagy öregek közül. Utólag írtam is egy fejezetet az ottani élményeimről *A blues nyomában* című könyvemben. És persze akkor még nem voltak digitális cuccok, meg hordozható magnóm sem. De azért csináltam néhány fotót, meg jegyzetelgettem.

A Kassák Klubba rendszeresen járogattam jazz bulikra, és amikor hazajöttünk, megkaptam az őszi programot. Benne olvasom, hogy szeptember 17-én Blueskocsmá indul, házigazda Bodonyi Attila, a Hobo Blues Band tagja. Erre feltétlenül el kell menni! Végre először bluesrendezvény idehaza. Benedek Bence barátommal lemezügyleteinket a nyolcvanas években általában kocsmákban bonyolítottuk le, ahol mindig olyan zene szólt, ami nekünk nem tetszett. Bence mondta, hogy Te, Dick, kellene blueskocsmát csinálni. Mondom, neked sincs pénzed, nekem sincs pénzem. De szerintem te meg tudnád tervezni, tette hozzá. Most meg lám, van Blueskocsmá, indul a Kassák Klubban. Bence is jött, a haverokat is odacsődítettem.

A buli végén odamentem Bodonyi Attilához, hogy kint voltunk Hágában, ezeket és ezeket láttuk. Közben meg írtam egy monográfiát a bluesról. Hú, hát ez nagyon érdekl, válaszolta. Mondtam, gyere fel hozzám, megnézed a kéziratot, és megbeszéljük, mi legyen a szünetprogram. Attila feljött, hamar barátságba keveredtünk, bemutatott Hobonak is. A Hobo Blues Band az FMH Körtértermében játszott hétfőnként. Attila mesélte, a szünetekben Hobo okítani szeretné a népet, de hát az nem megy, hogy énekel egy menetet, a szünetben ott beszél, utána pedig megint énekel. Ezért épp keres valakit szünetprogramnak.

Az első alkalommal Hobo még megmondta, hogy kiről szóljon az előadás, de utána már mindent rám hagyott. Hol diákat vittem, hol csak kazettákat és nyomtam a spícset. Sok emberrel összejöttem akkor. Például egy fiatal srác mindig ott ült az első sorban, odajött hozzám, hogy „elkérhetném a kéziratodat, lefénymásolom, mert olyan helyen dolgozom, ahol

---

²⁹ Nemes Nagy Péter: *A blues nyomában*, Dick Danussippi Project, 2000

le tudom fénymásolni?”. Kérlek, szevasz, tavasz. „Hú, meg átjátszanád ezt a kazettát, ami volt itt a szünetben?”. Oké, rendben van. No, ezt a figurát Szabó Tamásnak hívják.³⁰ Sok sráccal ismerkedtem meg így később. A következő évben ez a szünetprogram azonban már nem működött Hobonál, mondta, inkább filmeket, videókat játszanának, az emberek már azt nézik, az eddigieket meg köszöni szépen.

A következő évben, 1984 őszén Benedek Bence barátom bemutatott Göczey Zsuzsának.³¹ Épp akkor történt műsorstruktúra váltás a Magyar Rádióban, és Zsuzsa, aki akkor nagyon jó műsorokat vitt – például *Lemezborze helyett, Rockújság* – kitalálta, hogy a bluesnak is helyet kellene adni. Bence az öccsével dolgozott, ezért Zsuzsa őt kérte fel, ő viszont mondta, hogy van neki egy haverja, aki könyvet is írt a műfajról. Így keveredtem a Magyar Rádióhoz. Zsuzsának megtetszett az első két műsor, úgyhogy lett folytatása. Akkor még 18 percesek voltak, később lettek 15 percesek, és a Kossuth Rádióon menő *Napközben* című műsorban hangzottak el. Zsuzsa javaslatára lett a műsor szignálja a *Steeld Blues* a Yardbirdstől, annak a számnak a szájharmonika szólója sokak fülében csenghet ismerősen.

Jávorszky Béla Szilárd:

Fekete Jenőtől Oláh Andortól nagyon sok blueszenész hivatkozik arra, hogy ezt a sorozatot hallgatva kezdett el bluest játszani. Milyen érzés?

Nemes Nagy Péter:

Nagy büszkeség ez nekem. Nem vagyok képzett zenész, csak egy zeneszerető ember, de hát ezek szerint zenészek pályájára voltam hatással, ami nagy öröm számomra. Bár egy idő után ez a 15 perc is sok volt az ottani szerkesztőknek, műsorvezetőknek. A legfényesebb eset az volt, amikor a Sonny Boy Williamson II-ről szóló műsorban arról írtam, hogy az öreg miként fújta a szájharmonikát. Az aktuális szerkesztő-műsorvezető – nem akarom megmondani a nevét – kettévágta a 15 perces műsort, és középre betett egy, a nők higiénijáról szóló riportot, amelyben azt fejtegették, hogy miért rossz az, hogyha székelés után a nők a WC-papírt előrefelé húzzák és nem hátrafelé. Miközben az én műsoromban épp arról volt szó, hogy Sonny Boy Williamson II néha az orrával is fújta a szájharmonikát. Na, ez kiverte a rádióban a biztosítékot. Úgyhogy a műsort egy időre le is vették.

Jávorszky Béla Szilárd:

Mikor történt ez?

Nemes Nagy Péter:

1986 környékén lehetett. Akkoriban már működött az Oszfolk-féle Elvis Presley Klub, és két, hozzám képest idősebb hölgy írt levelet, hogy nagyon tetszik nekik a bluesműsor. Zsuzsa megmutatta ezt a levelet a főnökének, Török Máriának, hogy lám, van érdeklődés. És akkor kaptam félórás műsoridőt a Petőfi Rádióban.

Az első időben gyakorlatilag az volt, hogy valaki felolvasta az általam megírt szöveget, én meg bevittem a zenét LP-ken. Soha nem dolgoztam a Magyar Rádió hangtárából, mert ebben a műfajban sokkal nagyobb gyűjteménnyel rendelkeztem. Zsuzsa aranyos volt, soha nem szólt bele mit és hogyan csináljak. A korábban emlegetett Szabó Tamás a Magyar Rádióba leadott anyagaimat is elkérte. Ezért eleve több példányban gépeltem – még írógéppel dolgoztam –, az egyik másolati példányt pedig mindig odaadtam Tamásnak.

---

³⁰ Szabó Tamás (1968–) jelenleg az egyik legismertebb hazai szájharmonikás. 1996-ig a nagy hatású Palermo Boogie Gang egyik frontember volt, utána szólópályára lépett.

³¹ Göczey Zsuzsa (1948–) a nyolcvanas-kilencvenes években a Magyar Rádióban az egyetlen minden műfajra nyitott zenei szerkesztő volt. Műsorain generációk nőttek fel. Ma a Klub Rádió zenei főszerkesztője.

Kiderült, ezeket ő összegyűjtötte és három kötetbe bekötötte, így a mai napig ott sorakoznak a polcán a műsoraim szövegei.

Tamás szintén elkezdte vásárolni a lemezeket. Egyik alkalommal feljött hozzám, ebben a lakásban ücsörögtünk, Andika lányom még kicsi volt, csak állt a járókában. Tamás kineszelte, hogy a feleségem mikor megy a nyelviskolába, akkor mindig feljött és hozott kazettákat, hogy Péter, mutassál valamit, vegyél át nekem zenéket. Egyszer Andika ott billegett a járókában, épp Bessie Smith szólt, és Tamás hallja, hogy Andika dünnyögi a dalt. Andika szereti Bessie Smithet? – kérdi Tamás. Hogyne, arra alszik el minden este – mondom. Persze ez kamu volt. Mire Tamás kérdi, hány Bessie Smith-lemezed van? Mondom, három dupla album. Az három kazettára ráfér!, kiáltotta, azzal gyorsan elszaladt, még működött itt a Keravill, hozta sebtiben a kazettákat, hogy átmásoljuk. Aranyos történet ez.

Máskor Tamás kérdezte, hogy te, Péter, hány lemezed van? Mondtam, nem szoktam számolni, csak hallgatom őket. Mire Tamás, hát szeretném, ha jövőre nekem is annyi lemezem lenne, mint neked. Ez 1986-ban történt. Mondom neki, figyelj, ezeket a lemezeket 1971 óta gyűjtöm. Neked ennyi blues lemezed jövőre max akkor lesz, ha apád lopni jár vagy párttitkár.

Volt olyan, hogy Tamás hozott egy lemezt, kérdezte, ismerem-e. Nem ismertem. Kértem, hagyja itt, elolvastam mi volt a hátuljára írva, lefordítottam, csináltam belőle műsort. Utána elmeséltem Tamásnak, hogy miről is szól az a lemez.

Jávorszky Béla Szilárd:

Volt olyan, hogy a rádióban valamit nem engedtek?

Nemes Nagy Péter:

Elvéve. Az egyik lemezre az volt ráírva, hogy *Broken Dreams*.³² Szürke borítója volt, rajta üvegtábla összetörve. Olyan angol zenekar is játszott rajta, amelyik nekem sem volt meg. Mit sem sejtve készítettem a műsort, hogy a *Broken Dreams* című albumról ezeket és ezeket a számokat fogom lejátszani, mutattam őket Zsuzsának, aki csak nézett rá. Mondta, gáz van. Miért? Mert október 23-án lesz az adás. Akkor nem lehet elmondani, hogy a *Broken Dreams* című albumról játsszunk le dalokat. Úgyhogy kivettük ezt a két szót, a hallgatónak végül nem árultuk el annak a nagylemeznek a címét, ahonnan a felvételek származtak.

Tehát csak ilyenre kellett vigyázni. De volt olyan is, hogy egyszer be szerettem volna szerkeszteni egy Sammy Vomacka-számot. Nagyon jó cseh gitáros, a mai napig játszik Európában, de 1968-ban disszidált Nyugatra. Hát, az ő felvételét sem lehetett lejátszani, nehogy a csehszlovák barátaink megszóljanak érte.

De amúgy semmiféle megkötés nem volt. Nyilván az ember tudta, hol vannak a határok, meddig lehet menni. Tehát lehet NDK-s meg lengyel bluest játszani, de a disszidensekét nem. Akkoriban Magyarországon talán Szabó Gábort sem lehetett forgatni a Magyar Rádióban.

Jávorszky Béla Szilárd:

Pedig az utolsó lemeze (*Femme fatale*) 1981-ben már idehaza jelent meg.

Nemes Nagy Péter:

Igen, de annyira mégsem lehetett propagálni. Az ember meg azért erre odafigyelt. Sokkal később, 1992-ben Zsuzsa a Petőfi Rádió zenei főszerkesztője lett, akkor átpasszolt

---

³² A teljes cím: *Broken Dreams – Hopes And Glories Of British Rock 1963-1969*, és voltaképpen egy LP-sorozat volt. Nemes Nagy Péter az 1984-ben megjelent, 7-es számú albumról beszél.

engem Buza Sanyinak, aztán amikor Buza elment megcsinálni a Danubius rádiót, Varga Péter lett a zenei szerkesztőm.

Kezdetben Péterrel elég furcsán alakult a kapcsolatunk. Az apja, Varga Ferenc nagy komolyzenei tekintély volt, Péter is a komolyzene felől jött, és úgy éreztem, ez a blues neki púp a hátán. Meg kicsit le is néz. De hát akkor is csinálta. A jég akkor engedett fel, amikor egyszer bevittem egy Colosseum-lemezt. Akkor kinyílt a füle. „Te, add már kölcsön”. Mire mondtam neki, „nehogy azt hidd, hogy csak ezeket a bluesokat hallgatom”. Attól kezdve baráti lett a kapcsolatunk.

Sokan hitték azt, hogy engem a „bluesban temetnek el”, hogy egy híres dalt idézzek.³³ Pedig nem csak bluest hallgatok. Például nagyon szeretem a jó latin zenéket és a jazzt. A Magyar Jazzkutató Társaság alapító tagja vagyok. Martiny Lajos és a magyar swing kapcsolatáról írtam régebben tanulmányt, Simon Géza Gábor felkérésére. Tehát a blueson kívül sokminden mással is foglalkozom.

Sőt, amikor Szabó Tamás feljárt hozzám, és ott ült, ahol most te, sokféle zenét tettem fel neki. Először még azt sem tudta, milyen hangszeren játsszon. Zongorázzon? Harsonázzon? Szájharmonikázzon? Végül a szájharmonika mellett döntött. Mondtam neki, ha szájharmonika, akkor ebben a műfajban ezeket kell hallgatni. Nem csak bluest. Persze azt is, de mellette sok mást is. Például a Budapest Szájharmonika Együttest. Aztán Tamás elment, megkereste az öreg zenészeket, majd ő maga is kutató, rendszerező emberré vált. Nagyon örülök neki, hogy sikerült őt megfertőznöm. Mint a szivacs, úgy itta magába a zenéket.

Jávorszky Béla Szilárd:

A rádiós bluesműsorod mikor és miért ért véget?

Nemes Nagy Péter:

Volt néha egy kis adásszünet. Például amikor Dénes Gábor lett a Petőfi Rádió főszerkesztője, Csermely Zsuzsa pedig annak zenei vezetője.³⁴ Ő gyakorlatilag latin zenével foglalkozik, a bluest azonban kiirtotta. Az alatt az egy év alatt nem volt blues. Ahogy Csermely Zsuzsa elkerült, úgy keveredett vissza a rádióba a blues. Tehát 14 hónap pauza, aztán megint ment tovább, mintha mi sem történt volna.

Egészen 2007-ig. Januárjában szólt nekem Varga Peti, hogy menjek fel a munkáügyre, szerződést akarnak velem kötni. Addig, huszonnégy éven keresztül ugyanis úgy működött a műsor, hogy a szerkesztő, Göczey, Buza vagy Varga Peti megmondta, mikortól van stúdióidő, leadta a nevem a Bródy Sándor utcai portán, bementem, felvettük, viszlát. Soha nem gondoltam, hogy nekem rádiós belépő kellene. Mindegy. Felmentem a gazdasági vagy személyügyi osztályra, kötöttünk egy szerződést, hogy ekkor és ennyi időnként köteles vagyok rádióműsort készíteni, ennyi és ennyi honoráriumért. Valamint kaptam egy állandó belépőt. Csak néztem ki a fejemből. Három hónappal később, április végén kaptam egy levelet, „ezennel az Önnel ekkor és ekkor kötött szerződést felmondjuk” és ekkor és ekkor kész, vége. Úgyhogy 2007 májusában ment az utolsó bluesműsorom a Magyar Rádióban. Utána pedig kiderült, hogy a Petőfi Rádió „nagyon zene” lett. És egy csomó rétegműfaj, így a blues is lényegében teljesen eltűnt róla.

Jávorszky Béla Szilárd:

Amiről eddig beszéltünk, azt lényegében mind hobbiként csináltad. Merthogy – erre számos helyen tettél utalást – közben megvolt a magad polgári élete. Dolgoztál a Volán

---

³³ *Buried Alive in the Blues* – számos blueselőadó tűzte műsorára. Janis Joplin is tervezte, de végül már nem tudta lemezre énekelni.

³⁴ Ez 1993-ban történt.

Tefunél, később az Ikarusznál. Miközben esténként, hétvégenként eljártál koncertekre, fesztiválokra.

Nemes Nagy Péter:

A hallgatóság körében valóban sokan hitték azt, hogy csak ezzel foglalkozom. Pedig főállásban voltam előbb a Volán Tefunál, később az Ikarusznál munkabiztonsági szakterületen. Tehát napi 8 órás munka mellett futott ez a történet. Főleg a rádióműsor miatt lettem ennyire ismert.

Többek között 1991-ben felhívott a Pécsi Nevelési Központ népművelője, Kovács Tamás, hogy szeretne felkérni a bluesfesztiváljára műsorvezetőnek. Így is történt és mind a három pécsi blues fesztivált – 1991-ben, 1992-ben és 1993-ban – én vezettem le. Közülük a második egy 24 órás fesztivál volt. Volt, hogy felkonferáltam a zenekart, amíg játszottak, én a színpad alatt egy pokrócon aludtam, majd felkeltem, kimentem a színpadra, felkonferáltam a következőt és visszafeküdtem.

Az első pécsi fesztivál amúgy azért indult két órás késéssel, mert egy fiatal politikus nem érkezett meg időben, akit a fesztivál megnyitására kértek fel. Deutsch Tamásnak hívták. Kovács Tamás bemutatott neki, mire Deutsch kérdezte, miről is kellene neki beszélnie? Míg megette a szervezőktől kapott két szendvicset, elmeséltem neki tíz mondatban, hogy mi ez a műfaj, miről szól. Deutsch betömte a második szalámis szendvicset, megitta a narancsitalt, kiállt a már két órája türelmetlenül várakozó közönség elé, és szó szerint elmondta azt a tíz mondatot a bluesról, amit tőlem hallott előtte. Megnyitotta a fesztivált, hatalmas taps, felkonferáltam az első zenét, aztán hadd menjen.

Összesen három fesztivált rendeztek Pécsen, a harmadik után állítólag politikai okokból elküldték Kovács Tamást. Miközben zseniális rendezvény volt, esetenként közel harminc magyar blueszenekar léphetett fel rajta.

Jávorszky Béla Szilárd:

Beszélgetésünk közben többször utaltál rá, hogy már kamaszkorod óta folyamatosan jegyzetelt, gyűjtögetsz. Az elmúlt évtizedekben rendszeresen jártál koncertekre, fesztiválokra, bemutatókra, amiket gyakorta hangban és fotón is dokumentáltál. Számtalan helyen bukkantál fel műsorvezetőként, szakértőként, kommentátorként, számtalan CD-hez írtál kísérőfüzetet, számos könyvhöz kértek fel szakmai lektornak. Mondhatnám, egyrészt nagybetűs dokumentátor vagy, másrészt élő könnyűzenei lexikon.

Nemes Nagy Péter:

Miként mondtam, nekem a Sirius volt a zenei szabadegyetem. Persze mindezt munka mellett nem volt könnyű. Leginkább szegény családom sínylette meg, főleg a hétvégi események miatt.

Legédesebb történet, hadd meséljem el. A pécsi bluesfesztivál műsorvezetője voltam, azt hiszem 1992-ben, a második után történt. A Mikszáth Kálmán téren állok a lengyel basszusgitáros, Krzysztof Scieranski szabadtéri koncertjén. Odajön hozzám Csonkics Karcsi meg Keserű Ági, és mondják, hogy „úgy csodálkozunk, hogy Te mindenütt ott vagy. Pécsről is így feljársz Pestre.” Mondom, nem pécsi vagyok, ebben a kerületben születtem, mindig is Budapesten éltem. Sokan tényleg azt hitték, hogy vidéki vagyok, mert annyiszor fordultam meg vidéki rendezvényeken. Tatabányán voltam műsorvezető, Bolyban, Debrecenben, sokfelé. Tehát a rádióműsornak köszönhetően hívtak a szervezők.

Most jut eszembe, a hatvanas évek végi klubok közül kihagytam a Mini Klubot a Bem rakparton. Ahol előtte – 1967-ben – még akkor jártam, amikor a Kék Csillag játszott ott. A Bem rakparton amúgy mindenféle buli volt, a Liversingtől a Syriusig. S hát mindenekelőtt a Mini együttes törzshelye volt. Ugyanebben a klubban feltűnt egy fiatal, 13 éves csajszi, aki

Aretha Franklint meg Julie Driscollt énekelt, majd utána egy idős néni – azt gondoltuk, az anyukája, de később kiderült, hogy a nagynénje – kísérte haza. Ezt az akkor 13 éves kislányt úgy hívták, hogy Katona Klári.

Jávorszky Béla Szilárd:

A rendszerváltás után nem sokkal, 1992-ben többemmel megalapítottad a Magyar Blues Társaságot. Miért éreztétek ennek szükségét akkor? S miért nem hallunk róla régóta?

Nemes Nagy Péter:

A második pécsi bluesfesztiválon baromi sok banda lépett fel, lehetett 35 zenekar a két nap alatt. Meséltem, hogy Tamás kitalálta ez a 24 órás koncertet. Pénteken délután 4 órakor elindult és másnap 4-ig tartott. Aztán folytatódott tovább. Ekkor mondta Tamás, hogy „te, figyelj, ezt az egész műfajt helyre kellene rakni. Kellene valami szervezet.” Már egyesülési törvény van, meg minden. Mire mondtam neki, hogy ugyan tősgyökeres budapesti vagyok, de annyira utálok, hogy ez az ország annyira Budapest-vízfejű. Te találtad ki, legyen ez az egész Pécs. Oké, nézzük meg, van-e tíz ember – az egyesülési törvény ennyit írt elő minimumként. Végül lett húsz ember. De közben Tamás kitalálta, hogy mégse Pécs legyen a székhely, hanem Budapest, mert hát vidékről az ügyintézés nehézkes.

Jávorszky Béla Szilárd:

Nem említetted, pedig fontos: a húsz ember egyike sem volt zenész.

Nemes Nagy Péter:

Igen, azt akartuk, hogy ne legyenek köztük zenekari tagok, hanem olyanok, akik a műfajhoz másként kötődnek. Szervezők, újságírók, ilyesmi. Aztán végül is csak lett köztük zenész. Például Kamarás Zoli, aki akkor már szervezte a budapesti rhythm and blues fesztiválokat, tehát őt szervezőként vettünk be. Vagy Vas Zolit, akinek önálló klubja volt. S mind a ketten voltak annyira szerények, hogy nem tolták magukat az előtérbe. De volt olyan figura is, akinek szintén volt műsora a Magyar Rádióban, ott már híresztelte is, hogy alakul egy ilyen társaság. Aztán az illető végül nem jött el az alakuló közgyűlésre.

Jávorszky Béla Szilárd:

Murányi Györgyről beszélsz?

Nemes Nagy Péter:

Nem akartam megnevezni, de ő volt az. Összejöttünk tehát, mindenki nézett egymásra, volt, akik ismerték egymást, volt, akik nem. Egyetlen egy ember volt, akit mindenki ismert: szerény személyem. Köszönhetően a Magyar Rádiónak. S akkor engem választottak meg elnöknek.

Próbáltam Simon Géza Gábor útját járni, ahogy ő a Magyar Jazzkutatók Társaságát létrehozta. Szerettem volna, hogyha a társasághoz csapódik legalább egy jogász, legalább egyvalaki, aki közgazdasági ismeretekkel rendelkezik, aki a pénzügyeket tudta volna vinni. Sajnos ez a Magyar Blues Társaság egész ideje alatt nem jött össze. Ami azért érdekes.

Jávorszky Béla Szilárd:

Létezik még ez a társaság?

Nemes Nagy Péter:

Nem. Érdekesége, hogy a Magyar Blues Társaságot 1992. november 27-ével jegyezték be, tehát Jimi Hendrix 50. születésnapján. Később a társaságba jöttek kevésbé

ismert emberek is. Voltak, akiket én sem ismertem, de valaki ajánlotta őket. Kiderült, többen azért jöttek, mert azt hitték, ezen túl minden magyar blueszenekar koncertjére ingyen bemehetnek, meg kapják ingyen a lemezeket. Ők szerencsére egy idő után lemorzsolódtak. Aztán később Kovács Tamás – tanulmányaira való hivatkozással – lemondott az alelnöki tisztségről. Maradtunk ketten Regős Lacival, aki a tatabányai Sakk-Matt bluesklubot vitte. De ő meg anyagilag belebukott egy John Mayall-koncert szervezésébe, és ő is lemondott. Maradtam egyedül, mire az adóhivatal mindenféle ügyben elővett – holott egy fillér bevételünk nem volt. Ezért tíz évvel később beadtam a kérelmet, hogy szüntessük meg a társaságot. És milyen dátummal jött meg a társaság megszüntetése? 2002. november 27. Azaz Jimi Hendrix 60. születésnapja. Érdekes történet.

Akadnak olyanok is, akik kívülről támadták a dolgot, hogy róluk nem veszünk tudomást, meg azt hitték, hogy mi irányítunk mindent. Pedig mi csak szeretnénk volna a dolgot helyrerakni, az információkat egymással megosztani. Hogyha bluesfesztivál van Nyíregyházán, akkor ne legyen éppen akkor Zalaegerszegen vagy Budapesten. Szerettük volna az egész blueséletet összehangolni. Hogy ha valaki bluesfesztivált rendez, és nincs elég zenekara, akkor javasolunk neki formációkat, küldünk kazettákat, információkat. Ezt páran nem értették, meg rosszul álltak hozzá az egészhez.

Jávorszky Béla Szilárd:

A Magyar Blues Társaság mellett tagja voltál a Simon Géza Gábor vezette Magyar Jazzkutatási Társaságnak. Ott hányan voltak alapítók?

Nemes Nagy Péter:

Tízen alapítottuk.

Jávorszky Béla Szilárd:

Talán az is valamivel előtte, 1991-ben jött létre.

Nemes Nagy Péter:

Igen, hisz a Magyar Blues Társasághoz is ez adta nekem a mintát. De a dolog nem úgy sült el, ahogy terveztem. Túl sok méltatlan támadást kapott a társaság. Nem is tudtunk igazándiból működni. Ez azért esik rosszul, mert például Lengyelországban vagy Szlovákiában baromi jól működő társaságok vannak. A szlovák bluestársaság például könyvet jelentetett meg, amiben személy szerint én is szerepelek, Tátrai Tibor vagy Deák Bill Gyula mellett. Mi ezt nem tudtuk megcsinálni a sok méltatlan támadás miatt. Ennyi.

Jávorszky Béla Szilárd:

Beszéljünk akkor inkább a Fiksz Rádióról, ahol szintén sokáig volt saját műsorod. Oda miként kerültél?

Nemes Nagy Péter:

A Szigetre a kezdetektől járogatok, és a második fesztiválon, 1994-ben már működött a Szigetrádió. Cs. Kádár Péter gründolta össze. Két műsorkészítő stáb készítette, az egyik az a vörös hajú gyerek, nem jut az eszembe a neve...

Jávorszky Béla Szilárd:

Uj Péter.

Nemes Nagy Péter:

... igen, ő vezette, a másikat Cs. Kádár Péter. El volt osztva a műsoridő a két stáb között. Engem Cs. Kádár kért fel, mert, hogy tudta, hogy a Magyar Rádióban már van

bluesműsorom. Ő meg, ugye, a Magyar Rádiónál dolgozott. Csináltuk a Szigetrádiót, és jött egy kérés, hogy mivel XY politikus épp kijött a rendezvényre, róla kellene beszélni. Cs. Kádárnak épp ment valamilyen interjúja, amit emiatt félbe kellett szakítani. Mire megsértődött és kivonult a stábjával. De Uj Péter odajött hozzám, hogy „olyan jó műsort csinálsz, adok neked időt a sajátomból rá”. Úgyhogy csináltam a Szigeten tovább.

Abban az évben pedig Cs. Kádár kitalálta, hogy megcsinálja a Fiksz Rádiót. Amikor pedig megkapta a frekvenciát, hívott engem is oda műsort készíteni.

Jávorszky Béla Szilárd:

A Fiksz akkor, úgy emlékszem, osztott frekvencián ment.

Nemes Nagy Péter:

Igen, gyakorlatilag hárman osztottunk ugyanazon a frekvencián: a Tilos ment minden éjszaka, tehát este 10-től reggel 10-ig. Mi meg azt hiszem, a hét első felében voltunk napközben, a második felében pedig a Civil. Tehát így osztottuk háromfelé a hetet.

Szóval meglepetésemre Cs. Kádár hívott, pedig tarthatott volna árulónak is, hisz maradtam a Szigeten tovább egy másik sráccal. Cs. Kádár amúgy azt mondta – nagyon szabadgondolkodású volt –, hogy Magyarországon akár 10 millió rádió is lehet, mindenki csinálhat rádiót. Amivel úgy voltam, hogy azért bocsánat, bizonyos intelligenciaszint kell hozzá. Megtartottuk az alakuló közgyűlést az E épület egyik tanteremében, beültem a hátsó sorba szerényen – akkor már tíz éve futott a bluesműsorom a Magyar Rádióban –, és Cs. Kádár kért mindenkit, hogy mutakozzon be, valamint mondja el, mit akar csinálni. Feláll az egyik figura, hogy van neki négy darab kazettája Keith Jarrett-felvételekkel, szeretne jazzműsort csinálni. Amúgy ide jár a Műegyetemre. Feláll a másik, hogy neki van – mit tudom én – 10 kazettája, Chick Corea és Miles Davis felvételekkel, ő is szeretne jazzműsort csinálni. Ezen a szinten ment így tovább. Akkor valaki felállt, hogy van neki – mit tudom hány – kazettája rockzene.

Mire mondta Cs. Kádár, hogy itt van Nemes Nagy Péter, aki a Magyar Rádió bluesműsort vezet, itt is bluesműsort fog csinálni. Mire mondom, hogy én pont azért jöttem ide, mert más műfajt is szeretnék bemutatni. A Magyar Jazzkutató Társaság alapító tagjaként szeretnék jazzműsort. De hát már felálltak ketten, aki szeretnének, mondja Cs. Kádár. Mondom, engem nem érdekel, ő Keith Jarrettről meg Herbie Hancockról, én másról akarok műsort. Meg a rockon belül is van, amit szeretnék. Oké, rendben van.

Vége az értekezletnek, odajön hozzám a 4 kazettás csávó, hogy tudnék-e neki kölcsönadni lemezeket. Mondom, minek? Hát, hogy műsort csinálhasson. S marhára megsértődött, hogy nem voltam hajlandó. Hogy én milyen szemét vagyok! Mondtam, mindenki csinálja meg a műsorát a saját anyagából. Időnként jönnek mások is hozzám, de nem adok kölcsön lemezt. Miért? Lehet, nagyképűen hangzik, de nekem ezek munkaeszközök. Lehet, hogy holnap épp abból a lemezből szeretnék rádióműsort készíteni.

A Fiksz Rádiónál gyakorlatilag a végsőkig maradtam, mert szabadon csinálhattam mindent. Később kitaláltam, hogy a műsorom címe legyen *BluDzseRo*. A KimNovák egyik száma alapján ötöltem ki, összevontam, hogy blues, jazz (dzsessz), rock. Miközben a *Fekete gyémánt* cigányos, romás dal, a *BluDzseRo* meg akár cigány szó is lehetne. Később aztán újabb műsort ötöltem ki, hogy *Ötórái tea*, ahol Adriano Celentanótól mindenféle slágerzenét játszottam. Gyerekkori élményeket. Sikere volt, úgyhogy ment. Végül is azt csinálhattam, amit akartam, kiélhettem magam. Persze mindezt puszira, azaz ingyen.

Jávorszky Béla Szilárd:

Ahogy ezek a közösségi rádiók működni tudnak...

Nemes Nagy Péter:

2007-re gyakorlatilag az egész Fiksz is befulladt. Meg lehet még találni az interneten, szerverről mennek ismétlődő műsorok, de már nem él a rádió. Nincs helyünk sem, elfogyott az egyesület pénze, meg minden. Nem is tudom, hogy az egyesület hivatalosan létezik-e vagy sem. Szinte ugyanott fulladt bele, mint az 1985-ben indult Rolling Stones Klub, amit a Szigeti Árpi csinált, aztán egy idő után ő vitte szerintem az egészet a sírba. Itt is így ment valahogy.

Jávorszky Béla Szilárd:

Szerinted mit hagyunk ki?

Nemes Nagy Péter:

2007-ben a Magyar Rádióból kikeveredtem. Közben meg 1992-től a *Rockinform* munkatársa voltam.

Jávorszky Béla Szilárd:

Ja igen, ott saját blueslemez-bemutató rovatod is volt.

Nemes Nagy Péter:

Igen, azt is én találtam ki. Gondoltam, a műfajjal most ismerkedőknek bemutatok harminc fontos lemezt ebben a műfajban. Egy fehér blueslemez, egy fekete blueslemez, és tizenöt lemez után abbahagyom. Tehát a blues iránt érdeklődő kezdőnek ajánlottam, hogy mi legyen az alapgyűjtemény. Kiderült, hogy akkora az érdeklődés rá, meg annyira tetszett a főszerkesztőnek, hogy később már friss nagylemezeket is igyekeztem bemutatni. Később a *Rockinform* sorsa is szerencsétlen fordulatot vett, behalt, 2007-ben abbamaradt a történet.

2013 áprilisában kaptam egy telefonhívást Göczey Zsuzsától, hogy „Péterkém, eljönnél-e hozzánk, a Klubrádióba, műsort csinálni?” Elgondolkodtam, hogy nem lesz-e gond, hogy egyes haverjaim ezt rossz néven veszik. De rájöttem, hogy majd azt fogom mondani nekik, hogy gyerekek, addig sem a Bolgár György beszél. Engem amúgy sem érdekelt soha a politika.

Életemben egyetlen rádióknak adtam be önéletrajzot. A saját magam által legjobbknak vélt műsorokat összeraktam egy CD-re, és odaadtam az illető rádió zenei szerkesztőjének. Választ sem kaptam rá. Bár két hónappal később meghívott a születésnap partijára, amire aztán nem mentem el. Választ máig nem kaptam tőle.

Ahová hívtak, hívnak, oda megyek. Vendégként sok rádióban szerepelek, ma délelőtt – amikor ez a beszélgetés zajlik – a Katolikus Rádió felkérésére vittem két 25 perces beszélgetős műsort zenékkal. A hétvégén meg megyek a Klubrádióba. Elmondhatnám az embereknek, hogy ha engem akarnak hallgatni, akkor bárhol lehet. Jó poén lenne. Engem tényleg a műfaj szeretete vonzott. Jó, nyilván az embernek van elgondolása, hogy mi mellett teszi le a voksát. De ezzel nem szoktam kiállni és verni két téglával a mellemet. Végezetül Komjáthy György régebbi nyilatkozatát idézném: „Az egyéni ízlés befolyásolhatja ugyan a műsorkészítést, de ennek nem szabad »hallhatóvá« válnia...” Jómagam is ezt tartom szem előtt, amikor műsort készítek, szerkesztek.

Jávorszky Béla Szilárd